

Tractatvs De Pensionibvs Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Cap. LIX. Quæ mentio facta fuerit taxatiue aut demonstratiuè; quod ex quibus dignosci possit, ostenditur. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

qui sufficiant ad solutionem integri census; si enim fructus illius prædij non sufficiant, non soluitur census ex aliis bonis debitoris; quod tamen secus est in aliis casibus, in quibus persona ipsa est obligata, nec redditus obligatio restricta est ad certum fundum; tunc enim licet fructus pretij censui suppositi non sufficiant, tenetur debitor pensionis solutionem supplere ex aliis bonis suis, ut fusiùs comprobatur. Cenc. in tract. de censib. q. 37. per totam: Vnde idem videtur dicendum in pensione Ecclesiastica, ut debeat, licet Titularis fructus non perceperit sufficientes, quamvis ex postfacto illorum diminutio contigerit.

36 Et prædictam distinctionem sequitur Felin. in cap. ad audientiam, num. 7. in 6. conclus. de rescript. dicens, quod ubi præcedit generalis dispositio circa solutionem annuæ pensionis, & postea sequitur locus, vel materia, unde debeat præstari, tunc sunt duæ orationes, & sic redditus non videtur assignatus super tali re, vel beneficio causa taxationis; ita quod ex illo beneficio fructus capi debeant, & non aliunde; secus si in vna & eadem oratione adiicitur onus pensionis cum adiectione fructuum, ut puta, *solvas pensionem de fructibus talis beneficii*, tunc enim fructus censentur appositum causa taxationis, & ideo fructibus non existentibus, non potest Titularis gravari ad solutionem pensionis.

37 Pro totali autem huius questionis resolutione, quædam conclusiones faciendæ sunt. Prima est, quod si Titularis se obligauerit ad solutionem pensionis in forma Camera, quamvis ipse probaret se nullos fructus percepisse, seu redditus, super quibus pensio imposita est casu aliquo inopinato, & merè fortuito, puta tempestatis, belli, vel vradinis, aut alio simili, qui omnes illius anni fructus abstulerit, & fuisse deperditos; non solum dici potest Titulari, *solue, & repete*, ex vi Cameralis obligationis, Gigas de pens. quest. 62. num. 10. versic. & licet conclusio, sed etiam illi imputandum est, qui se fortunæ subiecit, & casibus fortuitis recunclauit; Lotter. lib. 1. quest. 39. num. 66. & 67.

38 Secunda conclusio est, quod res difficultate

careat, quando sterilitas vnius anni compensari potest cum vberitate annorum sequentium; Gozad. consil. 83. num. 17. in 5. conclus. Gigas loco citato, num. 7. tunc enim pensio integrè solui debet.

Tertia, quod quando Titularis nullos percepit fructus, ex eo quod alius prætendens ius super eodem beneficio illius fructus de facto percepit, hoc casu possessor beneficii pensione grauati liberatur cedendo actiones contra illum qui fructus de facto percepit: Ferret. consil. 73. num. 2. ubi tamen sequitur distinctionem superius allatam, vtrum videlicet pensio imposita fuerit super fructibus certi beneficii gratia taxationis, vel gratia demonstrationis; sed melius Put. decis. 10. num. 7. lib. 1. per text. in l. quod debetur, ff. de pecul. Gloss. in l. non aduersus, C. si cert. petat. Bart. in l. 2. §. idem Nerua, ff. ne quid in loc. public. in l. Iulianus, §. penult. ff. de action. empti, & in l. si sic, §. finali, ff. de legat. 1. & ita decisum apud Seraphin. decis. 1351. num. 31.

Quarta, si possessor beneficii pensione gratati non fuerit impeditus per tertium occupatorem, non quidem omnes, sed partem dumtaxat fructuum percipere, si fructus, quos percepit, non sunt sufficientes ad solutionem pensionis, soluit vsque ad concurrentiam sufficientiæ fructuum perceptorum, & pro residuo liberabitur cedendo actiones contra illum qui percepit; is enim pensionem legitime super fructibus impositam soluere tenetur: Federic. de Senis consil. 81. n. 4. Lotter. loco citato, num. 70.

Quinta conclusio colligitur ex traditis per Gozad. dicto consil. 83. numero 12. ubi dicit, quod quando Sanctissimus voluit quod Titularis debeat dare cautionem bancariam, & ita Pensionarios cautos & securos reddere, ex eo colligitur promissionem esse puram & simplicem, non autem conditionatam, ita ut non intelligatur adiecta conditio, si fructus nascantur, vel percipiantur.

Sed quia hæc materia cautionis bancariæ specialem exigit disquisitionem, ideo de ea nunc particulariter agendum est.

CAPVT LIX.

ARGVMENTVM.

Væ sit noua praxis schedulæ bancariæ, & quæ fuerit antiqua? Vtrum per eam campfor constituatur fideiussor, vel constitutarius? Quomodo concipi debeat schedula bancaria ad hoc ut habeat vim solutionis, & Titularis eximatur ab obligatione soluendi pensionem? Quando inducatur delegatio campforis, & nouatio actionis? Exceptio reductionis pensionis vtrum opponi possit post datam schedulam bancariam? Schedulam bancariam ex stylo Curie Romanæ habere vim Cameralis obligationis. Quibus casibus competat campfori beneficium excussionis? Solutio notata à tergo schedulæ bancariæ vtrum fidem faciat? Qui semel fideiussorem dedit pro pensione, vtrum illo mortuo, vel decocto alium subrogare teneatur.

SVMMARIVM.

- 1 Schedula bancaria datur hodie ad sex annos, & in fine illius temporis renouatur.
- 2 Ista traditio schedulae bancariæ pro pensione non potest fieri nisi sub auctoritate Summi Pontificis.
- 3 Campfor per schedulam bancariam vtrum sit fideiussor, an constitutor.

- 4 Quæ sit differentia inter fideiussionis contractum, & Constitutum.
- 5 Expromissor in qua differat à fideiussore, & Constitutore.
- 6 In quibus casibus per traditionem schedulae bancariæ possessor beneficii pensione grauati sit liberatur.
- 7 Vt schedula vim habeat debet intervenire illius acceptatio.

§ Qua

8. Quae requirantur conditiones, ut campforis obligatio suum sortiat effectum tanquam ex nouatione & delegatione.
9. Tria requisita ad veram delegationem recensentur.
10. Si campfor esset aliunde debitor Titularis, & alia requisita concurrerent, facta diceretur vera delegatio.
11. Etiam facta delegatione campforis, talis delegatio non nouaret actionem, nec eximeret Titularem, si pensionarius protestatus fuisset se nolle recedere a suis primævis actionibus.
12. Quando totum creditum transfusum est in campforem, cessat quoad illud exceptio reductionis pensionis.
13. Per delegationem duæ perimuntur actiones; una videlicet delegantis, & altera debitoris delegati.
14. Delegatio vim solutionis obtinet.
15. Quamvis campfor datus fuerit pro simplici securitate ipsius pensionarij, tamen si agatur contra ipsum ex obligatione Camerali, debet soluere, & postea repetere.
16. Etiam in mandato de manutenendo, debitori pensionis dicitur, solue, & repete.
17. Qui pensionem exigit, saluo Titulari iure repetendi, non tenetur dare cautionem de restituendo casu quo indebitè exegerit.
18. Sola paupertas hominem suspectum non reddit, nisi Iudicis arbitrium aliunde moueatur.
19. Ex stylo Romanae Curiae schedula bancaria habet vim obligationis Cameralis.
20. Solutio facta per campforem, censetur facta de mandato Titularis principalis debitoris.
21. Quamvis disceptetur virum solutio facta per fideiussorem, facta censetur de mandato principalis debitoris, tamen dum agitur de campfore faciente schedulam bancariam, ille censetur habere mandatum ad soluendum pro principali.
22. Schedula bancaria habet vim solutionis, si campfor attestetur apud se factum fuisse depositum pecuniarum.
23. Tradita venditori schedula bancaria non currit usura pretij emptori, si illa fiat cum deposito pecuniarum apud campforem.
24. Si pensionarius fuerit negligens in exigendo à campfore, illius erit periculum.
25. Si campfor soluerit nihil ei imputandum est, si Titularis pretendat reductionem pensionis, quia tenebatur illi denunciare ne solueret.
26. Sola denunciatio Titularis non eximit campforem ab obligatione soluendi debitam pensionem.
27. Quando schedula bancaria data fuit ad solam securitatem, tunc Titularis tenetur campfori refarcire expensas executionis contra ipsum facta, & damna per eum passa.
28. Fideiussori & Constitutori competit beneficium excussionis.
29. Mercator qui pensionem promisit per schedulam bancariam, non habet beneficium excussionis.
30. Multis in tribunalibus exceptio excussionis non admittitur.
31. Si tamen campfor promiserit soluere quanto minus pensionarius consequi poterit à Titulari, sine dubitatione opponere potest excussionis exceptionem.
32. Et hoc casu talis exceptio admittitur in quocunque casu, quia prouenit ex natura rei.
33. Schedula bancaria quando sufficiat pensionario ad probandam solutionem in Iudicio manutenentionis.

Sanleger. de Pensionib.

33. Hoc est verum, quando annotatio non fuit facta à Tertio.
34. Titularis virum campfore, qui schedulam conscripsit, lapsò facultatibus, teneatur alium fideiussorem subrogare.
35. Quando obligatio dandi fideiussorem facta fuit ad sex annos, censetur habere obligationem successiuam, & singulis annis renouandam.
36. Fideiussio debita officio Iudicis renouanda est, de cotto fideiussore iam dato, secus si vigore pacti, nisi pactum haberet verba denotantia tractum temporis successiuum.

Hæc cautio datur per possessorem beneficij, quod pensione grauati est, idque in fauorem pensionarij, cui se mercator quidam idoneus obligat soluere pensionem, quæ cautio olim durabat ad triennium, & finito triennio renouanda erat: sed hodie datur ad sex annos, & concipitur hoc modo, dum Papa auctoritatem huic cautionis præstationi interponit, Ac cautionem bancariam ad beneplacitum tuum sufficientem & idoneam, ad sexennium duraturam, & sexto quoque anno & per sex menses ante finem cuiuslibet sexennij renouandam prestare teneatur, & ad id censuris Ecclesiasticis, & executione procedendo compelli possit. In cuius decreti executionem campfor se obligat statis temporibus per tot annos se soluturum pensionem cum obligatione Camerali, absque vlla exceptione, præterquam in casu mortis Titularis, & Pensionarij. Quod tamen sine auctoritate Summi Pontificis fieri non potest; alioquin hæc conuentio esset illicita: Lotter. de re benefic. lib. 1. quæst. 39. num. 58.

His ita suppositis, videndum est, quæ sit vis & natura huius obligationis orientis ex schedula Bancaria, utrum campfor ex ea censetur principalis debitor, an verò fideiussor, vel constitutarius, aut promissor: inter quos non modica est differentia. De Constituto tractatur in §. de constituta, Instit. de actionib. & ibi per DD. nec non in l. 1. ff. de constit. pecun. Constitutum autem dicitur contractum, quando Tertius promittit soluere quod alius debet; dicta l. 1. §. 1. & §. debitum, ff. de constit. pecun. l. 2. versic. ita tamen, C. eod. tit. Roland. à Valle consil. 4. numero 34. volum. 4. per text. in l. quod autem, §. fin. ff. eodem tit. de constit. pecun.

In hoc autem differunt contractus fideiussionis, & contractus Constituti, inter cæteras differentias, quod fideiussio requirit stipulationem, quæ non nisi inter præsentem fieri potest, l. blandius, C. de fideiuss. l. 5. §. satis acceptio, & ibi Bart. sub §. stipulatio, n. 8. & Iason n. 7. ff. de verbor. obligat. Mantie. de tacit. conuent. lib. 16. tit. 5. num. 1. constituens verò se potest obligare pacto nudo, dicto §. de constituta, & ibi DD. Instit. de actionib. Item fideiussor quamvis obligatione propria reperiatur obligatus, tamen principalis debitoris obligatio subsistit, accessoria enim solum est obligatio fideiussoris: in Constituto autem non semper subsistit obligatio debitoris principalis, sed in hoc adhibenda est distinctio quam mox exponemus. Aliud est in expromissione, cuius natura est, ut solus ipse expromissor alieni debiti obligetur, alterius verò obligatio perimatur: Glof. in l. qui libertinus, §. finali, in verbo dederit, ff. de oper. libert. totum enim debitum transfunditur in expromissorem, Hering. de fideiuss. §. 4. num. 28. & 29. Cartar. decis. Gemens. §. 1. n. 26. & fusiùs probauit in meis quæst. civilib. cap. 162. num. 8. & seqq.

Et ex his plura notabilia inferuntur, & primò quid

dem debere distingui duplicem formam schedulae, & promissionis bancariae. Prima est, quando schedula bancaria continet solam promissionem & obligationem soluendi, tunc enim campforis obligatio censetur facta ad solam securitatem pensionarij. Secunda, quando ultra simplicem promissionem interuenit etiam nouatio seu delegatio, aut extinctio prioris debiti per viam cuiusdam expromissionis. In primo casu, quia sola adest obligatio de soluendo, nec vllum factum depositum per campforem animo à se abdicandi dominium pecuniarum, vt creditor possit pecunias ad libitum recipere, prout requiritur regulariter vt obligatio ipsius Titularis extinguatur, iuxta Bartol. in l. si soluturus, in fine, ff. de solut. & liberat. non oritur obligationis extinctio favore pensionarij, sed ille semper remanet obligatus. Sed in secundo casu, nempe interueniente nouatione, vel delegatione, seu si campfor se obliget tanquam expromissor, extincta videlicet obligatione Titularis, illaque in solum campforem transfusa; vt explicauimus dicto cap. 162. superius allegato, tunc schedula habet vim transferendi totam obligationem in campforem: vt decisum fuit part. 4. diuers. decis. 244. n. 7. & 8. & decis. 228. part. 4. recent. tom. 2. num. 1. 2. & 3. & post tractatum Cencij de censib. decis. 435. num. 1. Seraphin. decis. 1419. & tradunt DD. & nominatim Cagnol. in l. singularia, num. 165. & Iason num. 39. ff. si cert. petat. Surd. decis. 23. n. 6. Socin. senior in l. qui vsum fructum, num. 6. ff. de verbor.

7 obligat. & debet igitur omnino interuenire acceptatio schedulae bancariae factae per mercatorem, nec sufficit simplex illius acceptatio, sed illa debet inferre obligationem mercatoris, perinde ac si depositum in eius manibus factum fuisset, in casibus vbi debet pro forma interuenire pecunia numerata; prout in terminis census constituendi iuxta formam Bullae, probat Cenc. de censib. quest. 50. num. 19.

8 Quae autem requiratur ad hoc vt in obligatione campforis interueniat delegatio, & Titularis ab obligatione eximatur, explicat Surd. decis. 23. per totam, Scacc. de commerc. & camb. §. 2. gloss. 5. n. 244. tota q. 8. fol. 371. & maxime num. 286. de cuius protestationis efficacia pluribus agit Amat. resolut. 50. per totam.

9 Ex quorum dictis colligitur debere tria interuenire, ad hoc vt Titularis eximatur ab obligatione erga Pensionarium per traditionem schedulae bancariae. Primum, quod delegatus sit debitor delegantis: Secundum, quod mercator qui fecit schedulam bancariam, promittat pensionario soluere de mandato Titularis: Tertium, quod Pensionarius illi, mercatorem acceptet tanquam suum debitorem: quae tria recensentur etiam apud Merlin. de pignoris, lib. 5. q. 13. n. 5. & sic patet ex traditione schedulae bancariae, non extingui, aut nouari obligationem Titularis erga pensionarium, nisi mercator fuisset debitor ipsius Titularis, & tanquam talis se obligasset Pensionario, & alia concurrant, de quibus supra.

10 pra. & Multoque minus liberabitur Titularis per traditionem schedulae bancariae, etiamsi tria supradicta requisita ad inducendam nouationem & delegationem concurrerent, si in actu traditionis schedulae pensionarius expresse protestatus fuisset, quod non intendebat recedere ab obligatione Titularis, & ab hypotheca fructuum beneficij, quia protestatio illa tanquam contraria delegationi, facit vt om-

nia iura, actiones & hypotheca in suo robore permaneant: Surd. d. decis. 23. per totam, Scacc. de commerc. & camb. §. 2. gloss. 5. n. 244. tota q. 8. fol. 371. & maxime num. 286. de cuius protestationis efficacia pluribus agit Amat. resolut. 50. per totam.

Et ex praemissis multa notabilia inferri possunt. Et primo quidem quod si per schedulam fuerit nouata actio, & delegatio facta, ita vt totum creditum sit transfusum in campforem; non erit amplius tractandum de reductione pensionis propter casum inopinatum qui potest contingere in fructibus beneficij pensionis grauari; quia quoad partitas vere delegatas nihil est quod concernat Titularem, qui non est amplius in obligatione, cum per delegationem penitus sublata sit & extincta obligatio ipsius Titularis delegantis; vt pluribus relatis probat Cyriac. Niger controuerf. 427. n. 1. & seqq. & Surd. consil. 269. sub n. 16. & vbi dicunt, quod per delegationem duae perimuntur actiones; vna, qua delegatus tenebatur erga delegantem; altera, qua tenebatur erga suum creditorem, & extincta ergo per delegationem obligatio Titularis, perinde est ac si soluisset pensionario, cum delegatio vim solutionis habeat: l. quamvis, §. interdum, ff. ad Velleianum, l. inter causas, §. abesse, ff. mandat. & per DD. supra citatos, & sic non est amplius de pensionis remissione tractandum; quando actio per delegationem nouata & extincta fuit.

Si vero schedula non fuerit facta per viam delegationis, sed per viam simplicis assecurationis, tunc distinguendum est: aut enim campfor qui schedulam fecit, per eam obligatus est in forma Camerae; & tunc cum exceptio reductionis requirat altiore indaginem, non est admittenda in hoc iudicio executio, & non obstante tali oppositione Titularis, cogitur campfor soluere: ad tradita per Gallef. & Zacch. de obligat. Camer. q. 17. per totam: sed tamen si post solutionem factam praetendat se indebitum soluisse suo, vel Titularis nomine, competet illis remedium conditionis indebiti; vt fuit decisum in Romana Vsuraria prauitatis, coram Peregrino. 4. Iulij 1597. inserta apud Zacch. de oblig. Camer. decis. 126. n. 7. quae etiam inseritur decis. 227. p. 4. diuers. n. 10. & apud Pacific. decis. crimin. 118. n. 5. in fine, & apud Pacific. de Saluian. interdict. decis. 275. n. 7. & tradit Zacch. d. q. 17. n. 55. & Et quod dictum est de solutionibus & executionibus factis in vim obligationis Cameralis, locum etiam habet in solutionibus factis vigore mandati de manutenendo: quia in illo praeservatur omnia iura ad iudicij peritorem: Posth. de manu. obseru. 42. n. 17. ius enim istis casibus acquiritur reuocabiliter, vt dicit D. Argel. in tract. de acquir. possess. q. 2. art. 7. n. 23. in impress. Lugd. & non tamen tenetur hoc casu qui obtinuit solutionem vigore mandati de manutenendo, praestare cautionem de restituendo in casum futurae cognitionis: vt in materia pensionis dicit Gratianus discept. forens. cap. 113. n. 31. Neque etiam sub praetextu paupertatis, & quia sola paupertas non reddit suspectum; l. suspectum, ff. de suspect. tutor. Cod. Fabrian. lib. 1. tit. 10. de finit. 9. nisi tamen Iudex viderit nouam adesse causam hanc cautionem praestandi; Burat. decis. 904. n. 7. & 9. Posth. de manu. obseru. 104. in fine.

Quae autem dicta sunt de executione facienda non obstante petita reductione pensionis, multo magis locum habent ex stylo Romanae Curiae, in qua huiusmodi schedulae Bancariae habent paratam executionem ad instar obligationis Cameralis; quamvis

quamuis illa non fuerit ibi expressa: vt testatur Illustrissimus & Reuerendissimus bonae memoriae D. Dunozer Archiepiscopus Seleuciensis Rotae Auditor *decis. 32. n. 1. part. 4. recent. tom. 2. post Seraph. decis. 1139. num. 5.* vbi quod schedula istae bancariae habent vim publici instrumenti; Bald. *cons. 348. num. 4. lib. 1.* vbi dicit quod huiusmodi scripturae habent vim sententiae transactae in rem iudicatam; Rota Ianuens. *decis. 2. num. 9. Zabarella. consil. 155. n. 1.*

20 Secundo inferitur, quod pensionario dicitur quaesita quasi possessio exigendi pensionem, dum Titularis illi tradit schedulam bancariam, cuius vigore campfor soluit talem pensionem, quia solutio facta per mercatorem seu campforem, censetur facta de mandato ipsius Titularis: Rota *decis. 352. num. 11. part. 4. recent. tom. 2.* Actus enim tribuitur ordinanti, non exequenti, *Surd. decis. 292. num. 2. & decis. 297. num. 1. Rota decis. 386. num. 47. part. 4. recent. tom. 2.* & sic campfor est constitutor cum mandato expresse Titularis, vt pro eo pensionem soluat, vt dicit Lotter. *lib. 1. quest. 38. n. 176.* ita vt in campfore esset diuersitas opinionum in illa quaestione, vtrum fideiussor habeat mandatum ad soluendum; de qua Lotter. *ibi, n. 167.*

22 Si autem campfor non soluerit, sed soluere promiserit dumtaxat pro securitate Pensionarij, non censetur ex eo quaesita quasi possessio exigendi ad maiorem pensionarij: & quamuis enim schedula bancaria vim solutionis habeat, vt supra dictum fuit, hoc non habet locum quando simplex adest promissio mercatoris de soluendo; sed praeterea requiritur quod schedula contineat solutionem, vel depositum pretij, ad hoc vt per traditionem schedulae, & illius acceptationem inducatur nouatio, vt superius diximus, & bene explicat Addit. ad Ludouic. *decis. 347. num. 19.* vbi propterea subdit quod vsura recompenfatur pretij, ex l. *curabit. C. de action. empti.* non amplius debentur, quando emptor dedit venditori schedulam bancariam, non per modum simplicis asecurationis concepta, sed in forma depositi & paratae solutionis: oportet ergo vt per traditionem schedulae bancariae debitor pensionis sit liberatus, & vt illa traditio vim habeat solutionis, vt campfor, cui directa est schedula bancaria, praevia subscriptione illius attestetur, quod pecunia in schedula designata sunt deposita ad creditum ipsius recipientis; & tunc schedula habet vim solutionis, quia est irrevocabilis; vt bene comprobatur Vir insignis D. Paulus Rubens ad *decis. 81. partis 8. recent. 158.* quem vnum adinstat omnium allegasse sufficit; quamuis maiorem quoad hoc praecisionem requirat D. Senator Leonardus, quando realis numeratio requiritur pro

23 forma, in *tract. de usur. q. 59. num. 40.* & qui bene concludit *ibidem, num. 41. & 42.* Quod si creditor, qualis est pensionarius, distulerit exigere a campfore debitam pecuniam, fueritque negligens in exigendo, & interea campfor decoxerit, talis decoctio cedit periculo creditoris, seu Pensionarij: l. *certi conditio, §. fin.* in illis verbis: *Ergo transit in eum periculum qui mutuum rogauit: l. interdum, §. finali, ff. de verbor. obligat. ibi, certe doli mali exceptio nocet ei, qui pecuniam oblata accipere noluerit: & in l. si solutus 39. in princip. ff. de solut. l. qui decem 72. eod. tit. ibi, pro soluto oportet esse id in quo creditor accipiendo moram fecerit.*

24 E conuerso autem, si Titularis praetendat ex aliqua iusta causa se non teneri ad solutionem pensionis, campfor autem qui pro sola securitate in-

Sauleger. de Pensionib.

teruenit absque nouatione vel delegatione, soluerit pensionario, nihil imputandum est campfori; immo culpa & negligentia nocet Titulari, qui opportuno tempore non curauit intimari campfori ne solueret: ad text. in l. si fideiussor, in princip. ibi, *potuit enim, atque debuit: & in versic. si cum debitor, ff. mand. Rota decis. 352. n. 12. part. 4. recent. tom. 2. t. 25.* Immo cessante iusta causa inhibicio vel denuntiatio facta campfori de soluendo non eximit illum ab obligatione soluendi: l. *virum. 27. ff. de constit. pecun.* vbi redditur ratio, quia cum constitutor sit semel obligatus ad solutionem, factum debitoris non debet illum excusare: & per hanc rationem ita concludit Lotter. *de re benef. lib. 1. q. 38. n. 175.*

Inferitur tertio, quod quando schedula bancaria datur Pensionario ad solam illius securitatem, cum illo casu campfor sit tantum vt fideiussor, vel constitutor, si Titularis pensionem non soluat, & ex defectu solutionis passus sit aliquod damnum, veluti si facta fuerint aduersus eum executiones, expensae pignorationum, & aliae similes; Titularis non habet aliquem regressum contra campforem, quia cum vterque sit in mora soluendi, & in culpa, mora vnius & culpa compensatur cum mora & culpa alterius: Cardin. Mantica. *de tacit. conuent. lib. 16. tit. 22. n. 6.* post Salicet. in l. si pro ea, n. 8. *C. mandat. & in terminis pensionis Rota d. decis. 386. num. 22. part. 4. recent. tom. 2.*

Inferitur quarto, quod quamuis regulariter Constitutori, sicut & fideiussori competat beneficium excussionis, quod vocatur *beneficium ordinis*, vel *noua constitutio, de fideiussoribus*, seu beneficium *Authent. praesente, C. de fideiuss.* & aliis modis succurratur, de quibus per Henric. in *tract. de fideiuss. cap. 27. num. 18. & seqq. part. 1.* cum eo non obstante principalis semper remaneat obligatus, l. *vbi quis 38. ff. de constit. pecunia*, & patet ex *Nouella 4. vt creditores primum aggrediantur: & constit. 136. de argentiariis, contract.* vbi expressa fit mentio de constituenda pecunia reis, & docent omnes in d. §. *de constituta*, *Instit. de actionib. Hering. d. c. 27. part. 1. n. 116. Cod. Fabrian. lib. 4. tit. 13. definit. 1.*

Tamen quando campfor se obligauit per schedulam bancariam, non potest opponere beneficium excussionis, quia illud cessat in causis in quibus proceditur ex bono & aequo, prout in causis mercatorum, vt in *authent. de fideiuss. §. agnoscant, ad finem, versic. Argentariorum quippe sponsonibus*, Lotter. *dicto lib. 1. q. 38. num. 181.* & hanc communem esse sententiam testatur Henric. *de fideiuss. dicto cap. 27. part. 1. n. 28 & mult. sequent.* Immo haec exceptio excussionis indistincte multis in Curiis omnino reicitur, veluti in Curia Gratianopolitana ex Statuto Delphinali, *de literis compulsois, & praecis concedendis*, teste Guid. Pap. *decis. 94. n. 1.* reicitur etiam indistincte ista exceptio excussionis pluribus aliis in locis, tam in Austria, Italia, Hispania, quam apud Venetos, Florentinos, & Lucenses: vt testatur Hering, *loco cit. n. 256.*

Si tamen mercator aut alius fideiussor promississet soluere pensionario quanto minus consequi poterit a Rectore beneficij, tali casu illi competet beneficium excussionis; quamuis pensionario principalis actio daretur contra Titularem, & contra mercatorem sic obligatum subsidiarie, vt post Ruyn. *consil. 41. numero 4.* dicit Cyriac. Niger *controuers. 214. numero 35. libro secundo*, facta videlicet in primis excussione honorum Titularis, vt post Ruyn. dicit Bertazol. *de claus. instrum. claus. 33.*

gloss. 18. sub num. 3. Cyriac. dicta controuers. 214.
31 num. 38. † Et in hac excussione illud speciale est,
vt requiratur etiam in Iudiciis, aut Tribunalibus
in quibus talis exceptio admitti non solet, cum ex
ipsa obligationis aut promissionis natura dicta ex-
cussio requiratur: Cancer. lib. 2. var. resolut. c. 5.
n. 77. & segg. Galerat. de renunciat. centur. 1. c. 74.
num. 8. Stracca de affectuat. part. 3. num. 56. & se-
quent. fol. 53.

32 Infertur quintò, si quis producat schedulam
bancariam, quæ habeat in tergo annotationem,
quod pensio inerit soluta per talem annotationem,
saltem concurrentibus aliquibus adminiculis, ex
eo induci sufficientem probationem ad effectum
probandæ solutionis, vt ex ea oriatur ius petendi
manutentionem in quasi possessione exigendi pen-
sionem; cum huiusmodi annotationes non so-
leant fieri nisi de consensu & voluntate credito-
ris, qui habet schedulam præ manibus, & nisi
post factam veram & realem solutionem: non
enim potest Pensionarius creditor vti schedula,
nisi approbet annotationem illam factam in dorso
scripturæ, l. Publica, §. final. cum ibi notat. ff. de
positi: Rota d. decis. 386. num. 2. part. 4. tom. 2. Quod
tamen quomodo procedat, explicatur in eadem de-

33 cist. num. 9. & 10. † vbi respondetur ad cons. Bar-
delioni 28. num. 13, in quo resoluit ex huiusmodi
annotationibus in dorso chirographi factis non
probari solutionem, quia ibi Tertius quidam com-
paruit cum chirographo obligationis quorundam
Iudæorum, qui soluerunt summam in chirogra-
pho contentam, & ille Tertius adnotauit in tergo
receptionem pecuniarum, sed quia non ostende-
bat debitores soluisse de mandato creditoris, propt-
er erat scriptum in chirographo; ideo fuit respon-

sum annotationem illam non probare contra crea-
ditorem. Aliud est, quando illa annotatio non im-
pugnatur à creditore, nempe à pensionario, qui
illam scripturam approbat, & illi vult stare, & de
eius voluntate & mandato scripta præsumitur.

34 Infertur sextò decisio alterius quæstionis, vt
videlicet si campfor qui schedulam scripsit pro se-
curitate solutionis pensionis, lapsus fuerit facul-
tatibus, ante lapsum temporis præfixi Titularis
cogendus sit alium subrogare fideiussorem ido-
neum? & videtur illum non teneri ad dandum
alium fideiussorem, cum iam suæ obligationi satis-
fecerit, & verba debeant intelligi de primo actu,
iuxta regulam l. bones, §. hoc sermone, ff. de verbor.
obligat. Surd. consil. 18. num. 13.

35 Contrarium tamen fuit iudicatum in casu par-
ticulari, quem refert Barbof. de claus. cap. 16. quia
dictum fuerat quod Titularis daret pensionario
cautionem idoneam & bancariam duraturam ad
sexennium, & ita cum tractu temporis successi-
uo, quia in principio cuiuslibet anni noua orie-
batur obligatio. † Et ad contraria respondetur,
illa procedere, quando quis simpliciter promittit
fideiubere: Aliud est, quando promissio facta fuit
per verba denotantia tempus continuatum & suc-
cessiuum, vt ibi explicat Barbof. quamquam alias
generalis sit Regula, decocto fideiussore, † alium
nouum dari debere, quando quis tenetur dare fi-
deiuissores officio Iudicis; secus si in vim pacti:
Surd. d. consil. 18. n. 13. versic. ultimò, & num. 14. quia
dum agitur officio Iudicis, proceditur ex æquita-
te: secus est, quando agitur ex rigore pacti; sed
hoc non habet locum quando pactum continet
obligationem successiuam, vt mox dictum fuit, tunc
enim indistinctè renouandus est fideiussor.

CAPVT LX.

ARGVMENTVM.

SI resignatarius, qui gratiam obtinuit cum clausula, in forma dignum, non fue-
rit repertus idoneus, vtum resignans conditionaliter in fauorem huius perso-
næ, & non aliter, nec alio modo, possit petere pensionem ab eo qui benefi-
cium aduersus illum resignatarium non idoneum impetrauit. Ex quibus dica-
tur, resignantem scienter inhabili resignasse, & hoc casu quando tam beneficio, quam
pensione priuandus sit? Quid statuendum de Episcopo conferente alicui non ideo. Et de
Patrono similiter presentante incapacem.

SVMMARIVM.

- 1 Resignatio admissa cum clausula, in forma di-
gnum, si resignatarius fuerit declaratus incapax
& reiectus, vtum aliqua ratione succurratur
resignanti cum reservatione pensionis.
- 2 Si resignatarius fuerit declaratus incapax in exa-
mine facto vigore commissionis in forma di-
gnum, resignantem non posse petere pensionem,
vel regressum in præiudicium illius, qui contra
incapacem impetrauit, censuit Garcias.
- 3 Resignans tenetur se informare de sufficientia resi-
gnatarii.
- 4 Consensus resignatarii incapacis, aut non idonei, non
præiudicat quoad pensionem Tertio impetranti.
- 5 Prouidens indigno non potest se excusare sub
prætextu ignorantia.
- 6 Qui resignat nulliter scienter, priuatur omnino

- beneficio quod resignauit, nec ad illud redire
potest, & num. 23.
- 7 Clausula, & non alias, habet vim irritand-
actum ab initio.
- 8 Si resignatio sit conditionalis, ius remanet apud
resignantem donec conditio fuerit purificata.
- 9 Resignans in fauorem non abdicat ius suum sine
facto Papa.
- 10 Resignatio facta reſeruato regressu conditionali-
ter, non valet, si Regressus non subsistat.
- 11 Pensione reſeruata per viam conditionis, resigna-
tarius opponens de nullitate pensionis, non re-
tardat executionem; secus si ex defectu condi-
tionis impugnetur: cap. 80. num. 32.
- 12 Clausula, & non alias, nihil operatur quando
resignans est in culpa.
- 13 Qui primo nulliter resignauit, non potest secundo
resignare.

14 Clausu